

**NIEPEŁNOSPRAWNI BEZROBOTNI W WIELKOPOLSCE
W I PÓLROCZU 2012 ROKU**

Październik 2012 r.

Osoby niepełnosprawne pozostające bez zatrudnienia, znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Ograniczenia wynikające z naruszonej sprawności organizmu, niejednokrotnie uniemożliwiają wykonywanie pracy zgodnej z kwalifikacjami, posiadanym doświadczeniem lub preferencjami. Realizacja przez niektóre powiatowe urzędy pracy programów na rzecz aktywizacji zawodowej umożliwia osobom niepełnosprawnym zdobycie zatrudnienia, doświadczenia lub nowych umiejętności adekwatnych do wymogów rynku pracy. Programy aktywizacji osób niepełnosprawnych, które opisane zostały w niniejszej analizie, finansowane są ze środków Funduszu Pracy, PFRON, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środków własnych partnerów tych projektów.

1. Sytuacja osób niepełnosprawnych na wielkopolskim rynku pracy

Sytuacja niepełnosprawnych bezrobotnych na wielkopolskim rynku pracy jest zróżnicowana, zarówno pod względem liczby nowych rejestracji w poszczególnych regionach, jak i pojawiających się wolnych miejscach pracy dla niepełnosprawnych.

Analiza danych wskazuje na tendencję wzrostową dotyczącą liczby rejestracji niepełnosprawnych bezrobotnych w urzędach pracy. Od stycznia do czerwca 2012 r. w urzędach pracy województwa wielkopolskiego zarejestrowało się 5876 nowych niepełnosprawnych bezrobotnych. Najliczniejsza grupa osób została zarejestrowana w urzędach pracy w regionie poznańskim, z kolei najmniej tych osób pojawiło się w ewidencji urzędów pracy regionu konińskiego. Niepełnosprawni bezrobotni stanowili 5,9% ogółu populacji zarejestrowanych bezrobotnych (według stanu na koniec czerwca 2012 r.).

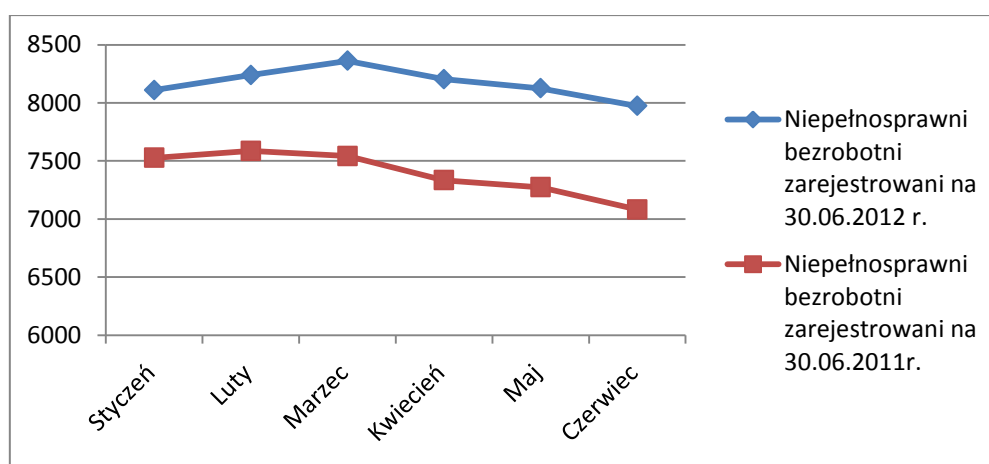
Tabela 1. Nowe rejestracje niepełnosprawnych bezrobotnych w I półroczu 2012r.*

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Razem
region kaliski	280	205	228	210	214	217	1354
region koniński	178	138	129	103	90	97	735
region leszczyński	167	163	154	128	156	150	918
region pilski	198	139	171	149	167	159	983
region poznański	385	294	301	303	313	290	1886
województwo wielkopolskie	1208	939	983	893	940	913	5876

*dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy <http://obserwatorium.wup.poznan.pl/wizualizacja-danych/>

Analizując sytuację niepełnosprawnych bezrobotnych w pierwszym półroczu 2011 i 2012 roku stwierdzić można, iż ich liczba znacząco wzrosła na koniec każdego z analizowanych miesięcy. Na koniec czerwca 2012 r. zarejestrowanych było 7 973 niepełnosprawnych bezrobotnych, w tym 4 231 kobiet, tj. 53,1%. W analogicznym miesiącu roku poprzedniego liczba ta była niższa o 892 osoby. Najprawdopodobniej ta sytuacja wzrostu liczby zarejestrowanych spowodowana jest ograniczeniem części dopłat do zatrudnienia osób niepełnosprawnych, która związana była ze zmianą obowiązujących uregulowań prawnych. Przy czym, zarówno w 2011 i 2012 roku, począwszy od marca, występowała tendencja spadkowa liczby nowych rejestracji.

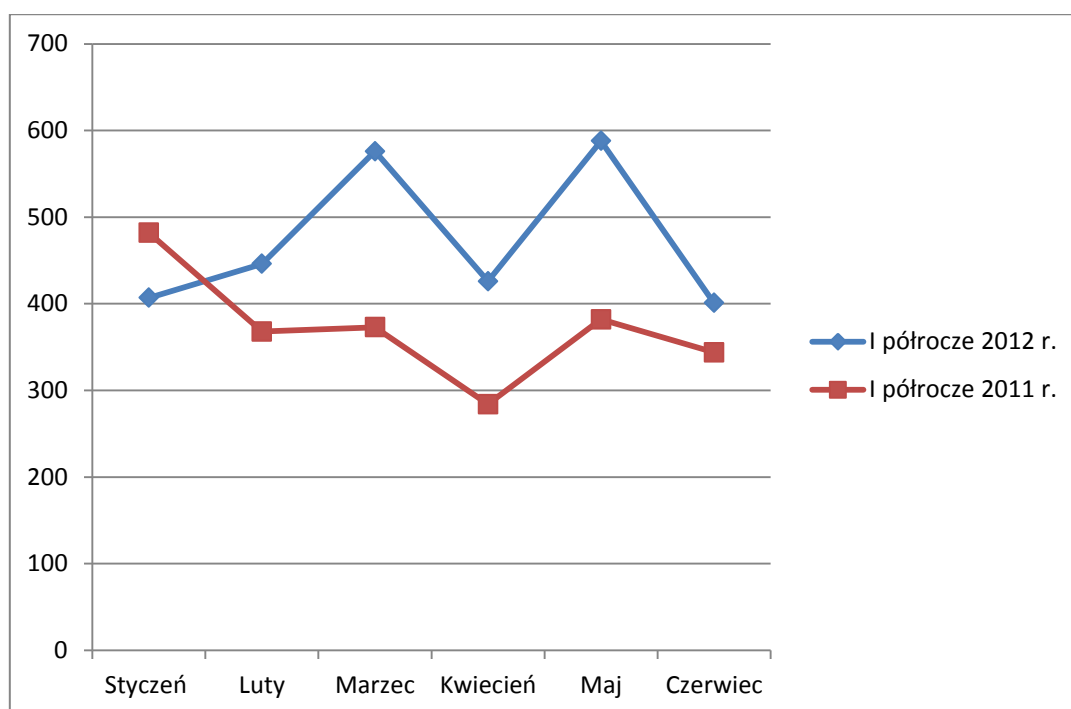
Wykres 1. Liczba niepełnosprawnych bezrobotnych w Wielkopolsce w I półroczu 2012 r. (według stanu na koniec miesiąca)*

*dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy <http://obserwatorium.wup.poznan.pl/wizualizacja-danych/>

Pozytywną tendencją jest wzrastająca liczba ofert pracy dla tej grupy osób. Na wielkopolskim rynku pracy zwiększa się ilość wolnych miejsc pracy dla niepełnosprawnych. W I półroczu 2012 r. urzędy pracy posiadały 2844 miejsca pracy, było ich o 611 więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Wykres 2. Zgłoszone nowe miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych*

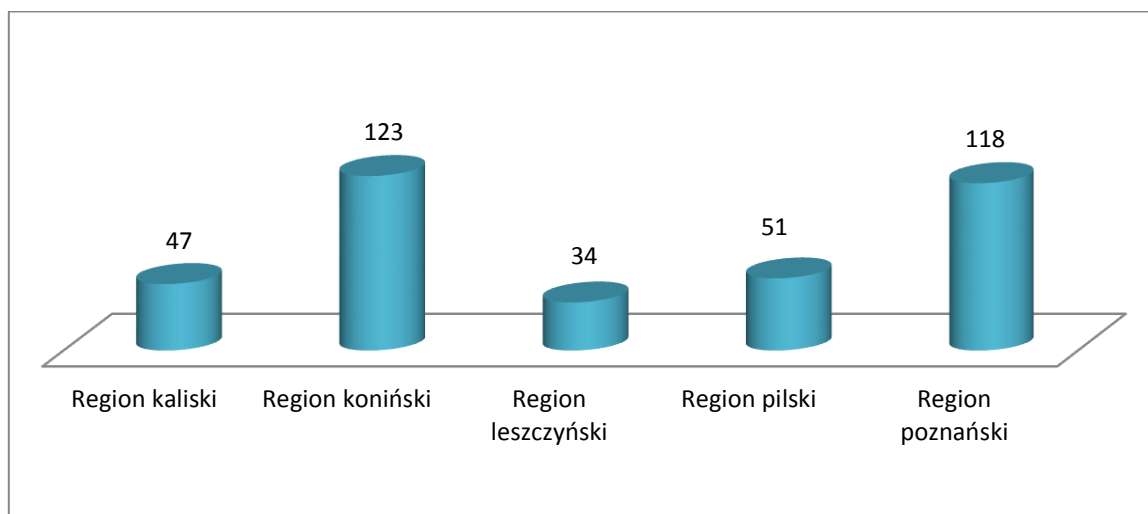

*dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy <http://obserwatorium.wup.poznan.pl/wizualizacja-danych/>

2. Zwolnienia z zakładów pracy

W I półroczu 2012r. zwolnionych z zakładów pracy zostało 373 niepełnosprawnych. Najwięcej w regionie konińskim (123 niepełnosprawnych) oraz poznańskim (118 niepełnosprawnych). W pozostałych regionach liczba ta kształtowała się na zdecydowanie niższym poziomie, od 51 w regionie pilskim do 34 niepełnosprawnych w regionie leszczyńskim.

Wykres 3. Osoby niepełnosprawne zwolnione z zakładów pracy w Wielkopolsce w I półroczu 2012 roku (według regionów)

Analizując skalę zwolnień w poszczególnych powiatach daje się zauważyć, iż największą liczbę niepełnosprawnych zwolniono w dwóch powiatach województwa wielkopolskiego, tj.: słupeckim 116 osób oraz wrzesińskim 53 osoby.

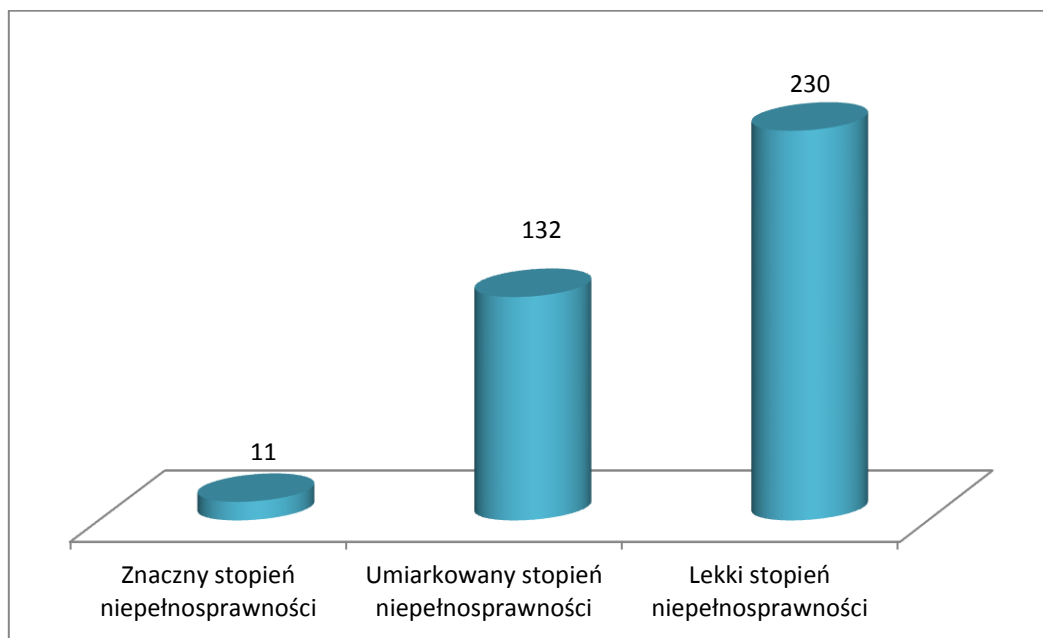
Tabela 2. Zwolnienia osób niepełnosprawnych w wybranych powiatach Wielkopolski

Powiat	Liczba zwolnionych niepełnosprawnych*
Słupecki	116
Wrzesiński	53
Śremski	29
Poznański	28
Jarociński	24
Złotowski	18
Pilski	16
Pleszewski	14
Wolsztyński	13
Gostyński	9
Rawicki	9
Czarnkowsko-trzcianecki	8
Wągrowiecki	8
Średzki	6
Kępiński	5
Turecki	5

* - w tabeli uwzględniono powiaty, w których zwolniono 5 i więcej niepełnosprawnych

Analizując zwolnienia z zakładów pracy, pod względem stopnia niepełnosprawności zwalnianych osób, można zauważyć, że największą grupę stanowią osoby niepełnosprawne z lekkim stopniem niepełnosprawności, a najmniejszą ze znacznym stopniem.

Wykres 4. Zwolnienia z zakładów pracy osób niepełnosprawnych w I półroczu 2012 r. (według stopni niepełnosprawności)

3. Aktywizacja zawodowa niepełnosprawnych bezrobotnych

Osobom niepełnosprawnym bardzo trudno jest znaleźć zatrudnienie na otwartym rynku pracy, dlatego najwięcej niepełnosprawnych pracuje w zakładach pracy chronionej. Dla wielu aktywizacja zaproponowana przez powiatowe urzędy pracy jest dużą szansą na zaistnienie na rynku pracy.

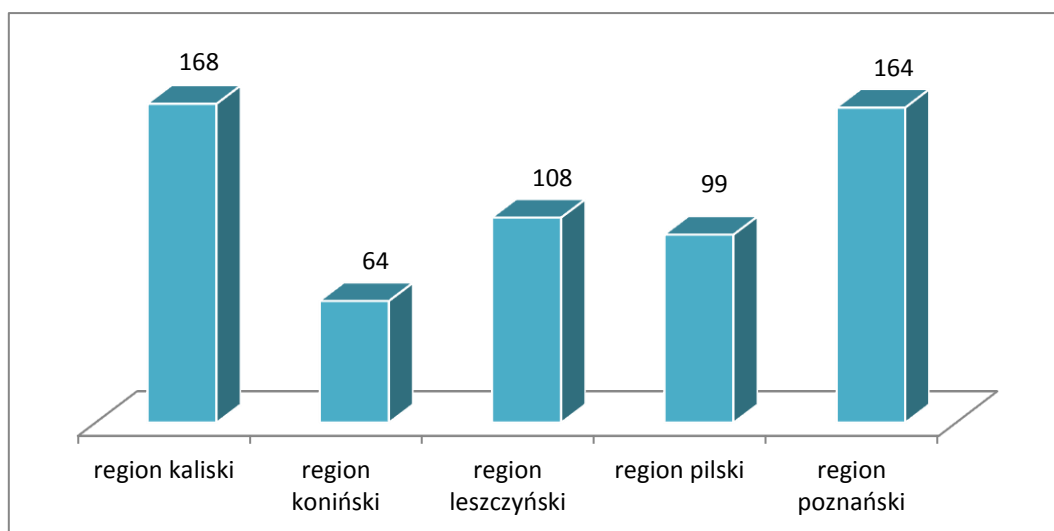
W I półroczu 2012r. w województwie wielkopolskim z różnych form aktywizacji zawodowej skorzystało 603 niepełnosprawnych bezrobotnych. Ponad połowa z nich skierowana została przez powiatowe urzędy pracy na staże zawodowe. W trakcie ich odbywania osoby te miały możliwość nabycia umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez realizowanie zadań w miejscu pracy. Znaczącą grupę stanowili bezrobotni, którzy uczestniczyli w różnego typu szkoleniach zawodowych, jak również umożliwiających nabycie kompetencji społecznych i umiejętności pozwalających na podjęcie zatrudnienia lub powrót na rynek pracy. Warte zauważenia jest, iż ograniczenia, które wiążą się z niepełnosprawnością nie są dla 36 osób w województwie przeszkodą w prowadzeniu własnej firmy. Tyle właśnie osób otrzymało dotację na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

Tabela 3. Osoby skierowane do udziału w aktywnych formach przez powiatowe urzędy pracy w Wielkopolsce w I półroczu 2012r.

	Szkolenia	Staż	Przygotowanie zawodowe	Prace interwencyjne	Roboty publiczne	Dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej
region kaliski	59	73	0	8	18	10
region koniński	3	39	0	9	9	4
region leszczyński	46	46	0	2	1	13
region pilski	15	60	0	10	8	6
region poznański	56	93	0	4	8	3
województwo wielkopolskie	179	311	0	33	44	36
	29,7%	51,5%	0,0%	5,5%	7,3%	6,0%

Najwięcej osób niepełnosprawnych zaktywizowano w regionie kaliskim i poznańskim, odpowiednio 168 i 164 osób.

Wykres 5. Bezrobotni niepełnosprawni aktywizowani w Wielkopolsce w I półroczu 2012 r. (według regionów)

Biorąc pod uwagę aktywizację osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności, najliczniej w różnych formach aktywizacji brały udział osoby z orzeczoną lekką stopniem niepełnosprawności (ponad 60% ogółu). Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowiły 2,8%.

Tabela 4. Niepełnosprawni bezrobotni aktywowani zawodowo w I półroczu 2012r. w Wielkopolsce, według stopnia niepełnosprawności

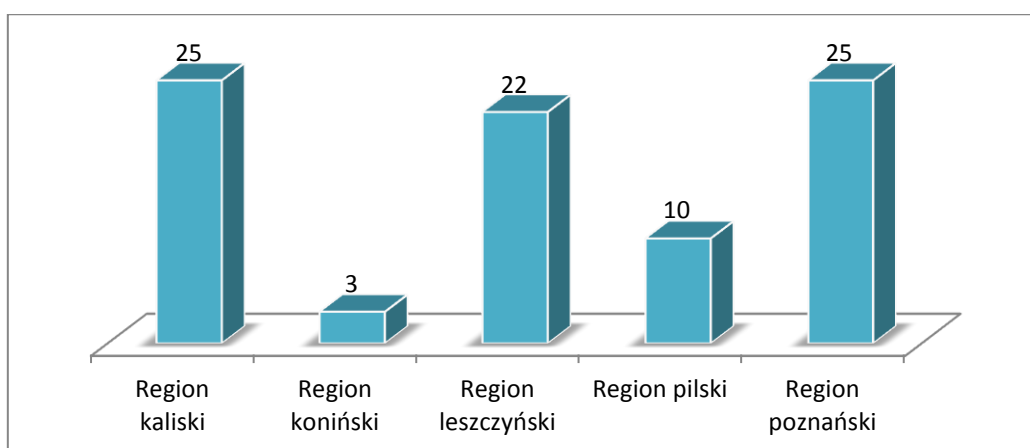
	Szkolenia	Staż	Przygotowanie zawodowe	Prace interwencyjne	Roboty publiczne	Dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Województwo
Znaczny stopień niepełnosprawności	3	13	0	0	0	1	17 2,8%
Umiarkowany stopień niepełnosprawności	47	138	0	11	9	15	220 36,5%
Lekki stopień niepełnosprawności	129	160	0	22	35	20	366 60,7%
Województwo wielkopolskie	179	311	0	33	44	36	603 100%

4. Szkolenia niepełnosprawnych bezrobotnych

Jedną z form aktywizacji niepełnosprawnych bezrobotnych były szkolenia. Uczestnicy mieli możliwość nabycia nowych kompetencji, bądź podwyższenia swoich kwalifikacji. Uzyskane umiejętności miały na celu zwiększenie szans na znalezienie zatrudnienia na rynku pracy.

W pierwszym półroczu 2012 roku w województwie wielkopolskim zorganizowano 85 szkoleń dla niepełnosprawnych bezrobotnych. Najwięcej szkoleń odbyło się w regionie kaliskim i poznańskim. W tych regionach zarejestrowanych jest najwięcej niepełnosprawnych osób bezrobotnych. Najmniej szkoleń miało miejsce w regionie konińskim.

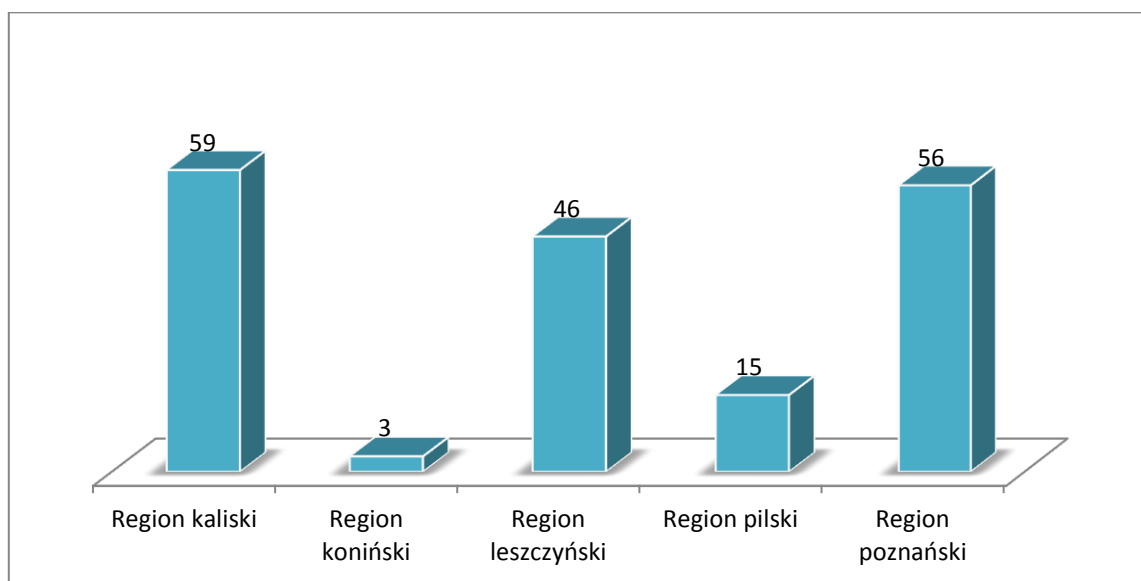
Wykres 6. Liczba szkoleń dla osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim w I półroczu 2012 r. (z podziałem na regiony)

Podobnie sytuacja wyglądała w zakresie liczby osób zaktywizowanych poprzez uczestnictwo w szkoleniach. Najwięcej osób wzięło udział w szkoleniach w regionie poznańskim, następnie kaliskim i kolejno leszczyńskim, pilskim i konińskim.

Wykres 7. Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych przeszkolonych w województwie wielkopolskim w I półroczu 2012 r. (z podziałem na regiony)

Szkolenia dla niepełnosprawnych bezrobotnych w I półroczu 2012 roku skupione były wokół 15 obszarów tematycznych. Najwięcej szkoleń zrealizowano w dziedzinie przedsiębiorczości (12 szkoleń). Tematyka szkoleń miała na celu zwiększenie motywacji i wiedzy osób niepełnosprawnych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. Uczestnicy uzyskali informacje m.in. na temat rejestrowania firmy, zasad opodatkowania, tworzenia biznesplanów i podstaw marketingu. Po szkoleniach mogli ubiegać się w PUP o dotację na podjęcie działalności gospodarczej.

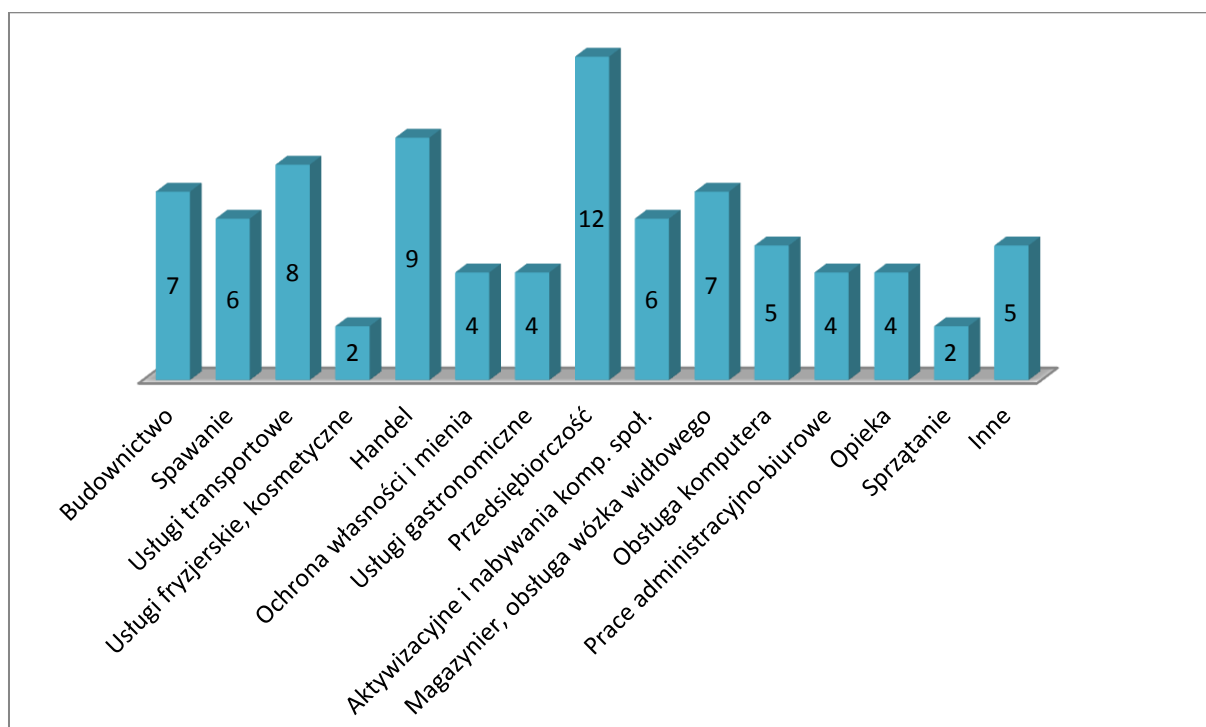
Drugą, co do ilości zorganizowanych szkoleń dziedziną był handel (9 szkoleń). Dominowały kursy dla sprzedawców i obsługi kasy fiskalnej z podstawami obsługi komputera oraz obsługi klienta. Uczestnicy poznawali zasady wystawiania faktur i uczyli się fachowej obsługi klienta.

Wiele szkoleń odbyło się w zakresie usług transportowych (8 szkoleń). Przeważały kursy na prawo jazdy kat. C i kwalifikacje wstępne dla kierowców.

W zakresie ilości zorganizowanych szkoleń w województwie wielkopolskim w I półroczu 2012 roku, na uwagę zasługują też szkolenia z zakresu budownictwa (7 szkoleń) i magazynierów z uprawnieniami na wózek widłowy (7 szkoleń).

Szkolenia, które odbyły się tylko jeden lub dwukrotnie w całym województwie, sklasyfikowano, jako „Inne”. Były to m.in. kurs florystyczny, języka angielskiego oraz motywacji, informatyki i bezpieczeństwa.

Wykres 8. Szkolenia dla osób niepełnosprawnych zrealizowane w województwie wielkopolskim w I półroczu 2012 r. według obszarów tematycznych

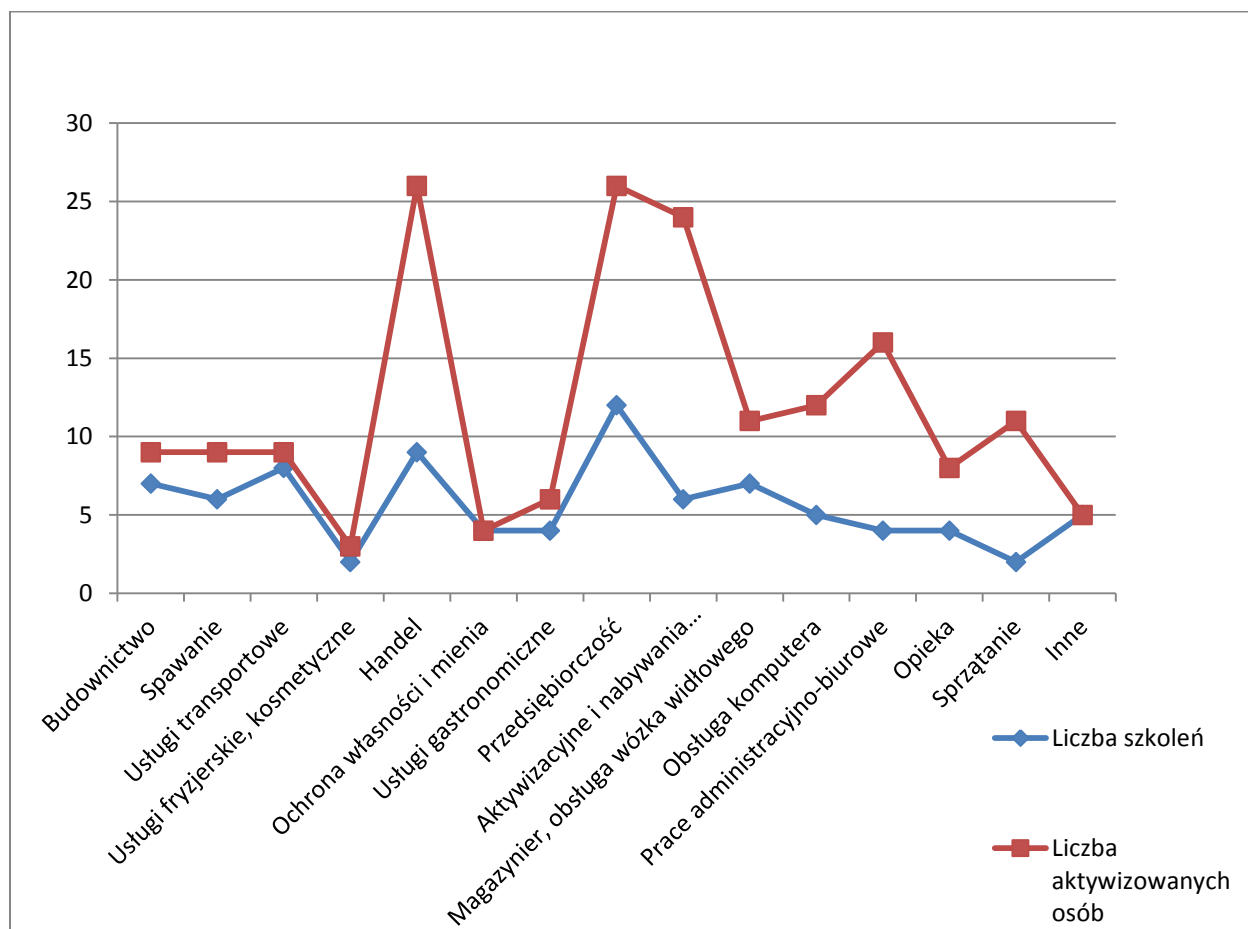

Analizując liczbę osób biorących udział w szkoleniach, można zauważyć, że największą popularnością cieszyły się trzy obszary tematyczne.

Najwięcej osób zaktywizowano poprzez udział w szkoleniach w dziedzinie handlu i przedsiębiorczości – po 26 osób. Następnie w obszarze zajęć aktywizacyjnych i nabywania kompetencji społecznych (24 osoby).

W dalszej kolejności znajdują się szkolenia dla pracowników administracyjno-biurowych (16 osób), kursy komputerowe (12 osób), dla magazynierów z obsługą wózków widłowych (11 osób) oraz kursy profesjonalnego sprzątania (11 osób). Pojedyncze osoby uczestniczyły w szkoleniach z zakresu usług fryzjerskich oraz sklasyfikowanych, jako „Inne”, czyli florystyczne, językowe i motywacyjne.

Wykres 9. Liczba przeszkolonych osób niepełnosprawnych z podziałem na obszary zawodowe

5. Programy realizowane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego

Część urzędów pracy województwa wielkopolskiego podjęła działania w formie programów powiatowych realizowanych na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

W I półroczu 2012r. w programach na rzecz aktywizacji zawodowej uczestniczyło łącznie 151 niepełnosprawnych bezrobotnych. Największą liczbę osób objęto programami w dwóch regionach: poznańskim (72 niepełnosprawnych) i kaliskim (67 niepełnosprawnych). W dwóch pozostałych brało udział po 6 osób. Przy realizacji programów, urzędy pracy wykorzystały środki Funduszu Pracy w kwocie 121 638,62 zł oraz środki partnerów programów w kwocie 40 126,41 zł.

W większości realizowanych programów specjalnych w województwie dominowały takie formy aktywizacji jak: staże (12 programów), szkolenia (4 programy) i doradztwo zawodowe (4 programy).

„JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych” realizowany był w 6 powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego (Kalisz, Krotoszyn, Turek, Gniezno, Poznań, Śrem). W ramach tego programu pomoc finansowa ze środków PFRON przekazywana była absolwentom skierowanym na staż przez powiatowy urząd pracy, w formie dofinansowania będącego świadczeniem na rehabilitację zawodową oraz pracodawcom uczestniczącym w programie, w postaci premii z tytułu odbycia stażu przez absolwenta.

Najwięcej programów powiatowych na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych realizowanych było w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu. Urząd realizował cztery programy: „Telepracownik przyszłości – innowacyjny model aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych absolwentów”, „Wsparcie tworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej szansą na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych”, „Lepsze jutro” oraz „JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych”. W dwóch pierwszych wymienionych wykorzystano środki finansowe partnerów, którymi byli: Eureka Sp. z o.o. i Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych PROMYK oraz PFRON.

Natomiast największą liczbę osób objęto programem specjalnym w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pleszewie (50 niepełnosprawnych). Zrealizowano program „Bez barier” wspólnie z parterem – Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.

Poniższa tabela przedstawia krótką charakterystykę działań z uwzględnieniem powiatów, w których były one realizowane.

Tabela 5. Niepełnosprawni objęci programami powiatowymi realizowanymi na rzecz aktywizacji zawodowej.

Region	Powiat	Nazwa programu	Liczba osób	Forma aktywizacji
Kaliski	Kaliski	„JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych”	12	Staż
	Krotoszyński	„JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych”	5	Staż, doradztwo zawodowe
	Pleszewski	„Bez barier”	50	Pośrednictwo pracy, doradztwo zawodowe, staże, szkolenia (bukieciarstwo, krawcowa, szwaczka, sprzedawca, księgowość MSP, opiekun osób zależnych z j. niemieckim)

				szkolenia indywidualne pod gwarancje zatrudnienia, staże od 3 do 12 miesięcy
Koniński	Turecki	„Aktywni na rynku pracy”	5	Staż
		„JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych”	1	Staż
Pilski	Złotowski	„Aktywność drogą do sukcesu, czyli od A do Z”	1	Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej
		„Aktywność drogą do sukcesu, czyli od A do Z”	5	Staż
Poznański	Gnieźnieński	„JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych”	5	Staż, doradztwo zawodowe
		„Perspektywa”	21	Szkolenia, staże
	Poznański	„Lepsze jutro”	10	Staż, szkolenia zawodowe
		„Telepracownik przyszłości” – innowacyjny model aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych absolwentów	4	Staż
		„Wsparcie tworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej szansa na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych”	22	Doradztwo zawodowe, szkolenia w zakresie efektywnych technik szukania pracy, konsultacje psychologiczne w zakresie technik radzenia sobie ze stresem i treningi grupowe autoprezentacji i komunikacji
		„JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych”	1	Staż
	Śremski	„JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych”	9	Staż
Województwo		151		

Biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy, można wysnuć wniosek, iż realizacja programów powiatowych na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych jest działaniem wyzwalającym aktywność, pobudzającym do działania osoby niepełnosprawne, których szanse na rynku pracy niejednokrotnie są mniejsze od osób pełnosprawnych. Realizowane programy w omówionych formach, przyczyniają się do zdobycia przez osoby niepełnosprawne doświadczeń zawodowych, nowych umiejętności lub też uzyskania zatrudnienia u pracodawców np. po zakończonych stażach.

Podsumowanie

1. W I półroczu 2012 roku w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy zarejestrowało się 5 876 osób niepełnosprawnych. W tym okresie z zakładów pracy zostało zwolnionych 373 niepełnosprawnych.
2. Od stycznia do czerwca 2012 roku, pracodawcy zgłosili 2 844 oferty pracy dla niepełnosprawnych, tj. o 611 więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.
3. W I półroczu 2012r. w województwie wielkopolskim z różnych form aktywizacji zawodowej skorzystało 605 niepełnosprawnych bezrobotnych.
4. Dużą popularnością wśród bezrobotnych osób niepełnosprawnych cieszą się szkolenia. W analizowanym okresie, w województwie wielkopolskim zorganizowano 85 szkoleń dla tych osób, w których udział wzięło 181 osób.
5. Urzędy pracy realizują także programy powiatowe skierowane do bezrobotnych osób niepełnosprawnych. W I półroczu 2012 roku uczestniczyło w nich 151 osób.